

CD KLASSIEK

Jeugdwerken
Felix Mendelssohn

Violiste Liza Ferschtman, geboren in 1979, zegt van zichzelf dat ze niet meteen een toptalent was, maar toch kreeg ze veel mee van huize uit, want vader is een internationaal gevierd cellist en moeder pianiste. De ouders emigreerden uit de Sovjet-Unie in de late jaren 1970 en vestigden zich in Nederland.

Ferschtmans nieuwe Mendelssohnopname is geweldige muziek: één lange stroom, vol razendsnelle virtuositeit en met voortdurend wisselende emoties. Bovendien was het het laatste symfonische werk van de componist. Neem daar nog even in gedachte bij dat vrijwel iedere vioolvirtuoos dit concerto speelde, speelt of zal spelen.

Bij het beluisteren van Ferschtmans cd stellen we met vreugde vast dat ze inderdaad kijkt met een frisse blik. Want net omdat het zo bekend en geliefd is, wordt er ook zo vaak tegen gezondigd. Soms door de solist, die overdrijft met zijn virtuositeit, maar even vaak door het orkest, dat veel te uitgebreid is en een 'vette' klank produceert. Precies dat dubbele euvel wordt in deze opname vermeden.

CD KLASSIEK

Over de grote plas
Kurt Weill & anderen

Vorig jaar oogste Opera Vlaanderen veel succes met opvoeringen van de schandaalopera *Rise and Fall of the City of Mahagonny* van Kurt Weill uit 1930. Weill ontvluchtte nazi-Duitsland en vestigde zich in de Verenigde Staten, waar hij aan de slag ging voor producties van Broadway en Hollywood. De Amerikaanse operazangeres Kate Lindsey is vooral bekend voor uitvoeringen van Mozart en Purcell. De mezzosopraan maakt nu echter met jazzpianist Baptiste Trotignon een bijzonder album met werk van componisten die in de jaren 1930 over de oceaan een toevlucht zochten. Naast veel werk van Weill horen we

Ferschtman voert het werk uit 1838-1844 niet uit als de zwaarwichtige dialoog, maar kiest voor een lichtvoetige aanpak. Zo iets kan natuurlijk maar slagen indien dirigent en orkest ook die overtuiging zijn toegegaan. Het laat je begrijpen waarom de man de sobere schoonheid van Johann Sebastian Bach zo zeer bewonderde en in Weimar convereerde met de evenzeer geniale Goethe. Ferschtman schetst hier een Mendelssohn die terecht de meest klassieke onder de romantische componisten, maar ook de meest romantische onder de klassieke componisten mag genoemd worden.

Mendelssohn was pas veertien toen hij zijn eerste vioolconcert schreef. Pas na 1945 werd het opnieuw ontdekt en opgenomen door Yehudi Menuhin. Na een strijkerssextet en enkele sonates kwam Mendelssohn in 1825 met het Octet in Es groot opus 20 voor de pinnen. Dat is niet langer een jeugdwerk. Ferschtman en de haren spelen het pittig en vol kracht. Voor sommigen – maar daar horen wij niet bij – zelfs een ietsje agressief. Ach, laat jonge honden toch stoeien. (JC)

Felix Mendelssohn, *Violin Concerto Opus 60. String Octet Opus 20*, door Liza Ferschtman (viool) & Het Gelders Orkest onder leiding van Kees Bakels, Challenge Classics, CC72748, 23 euro.

Erich Korngold, Alexander von Zemlinsky en Alma Mahler.

Laatstgenoemde was de weduwe van Gustav Mahler, maar had met heel wat andere kunstenaars een verhouding. Ze was zelf een puike componiste, die echter van haar man moest stoppen. *Die Stille Stadt* is een heerlijk, klassiek lied uit 1910 en je vraagt je af of die vrouw niet meer in haar mars had dan haar echtgenoot.

Een geweldig nummer op het album vonden wij natuurlijk een chaotische aria uit *Mahagonny*. Opmerkelijk: de liederen van dit album zijn in drie Europese talen, maar Duits, de taal van Goethe, primeert. (EDS)

Kurt Weill, Alma Mahler, Erich Wolfgang Korngold & Alexander von Zemlinsky, *Thousands of Miles*, door Kate Lindsey & Baptiste Trotignon, Alpha 272, 23 euro.

BOEK GELOOF

Monastiek leven
Thomas Quartier

Thomas Quartier osb, geboren in 1972, doceert rituele en liturgische studies aan de Radboud Universiteit Nijmegen en liturgische en monastieke spiritualiteit aan de KU Leuven. Op academisch vlak werkt hij al enkele jaren aan een oeuvre over de betekenis van monastieke spiritualiteit. Vandaar uit werd hij ook

monnik in de Willibrordusabdij in Doetinchem, in Nederland.

Anders leven is een verrassend boek dat op creatieve wijze probeert een oude levensvorm te herontdekken voor vandaag. Het is een herwerking van een eerdere versie uit 2015.

Volgens benedictijn Quartier is het monastieke leven in hedendaagse ogen allereerst een levensvorm van vervreemding. Zijn tweede insteek zijn de praktijken verbonden aan het kloosterleven. In een derde onderdeel gaat het over de inhoud, die vandaag van kloosterlingen openheid vraagt.

Thomas Quartier reikt de 'gewone' gelovige een perspectief aan: laat je vervreemden door het tegendraadse en sta open voor de technieken uit de monastieke traditie die weliswaar soms vreemder, maar daardoor niet minder waardevol, zijn dan de gebruikelijke. Daardoor wordt een glimp van de eeuwigheid zichtbaar.

„Het gaat hier niet alleen maar om de vorm die men wellicht fascinerend kan vinden”, schrijft de vorige abt-generaal van de benedictijnen, de Duitse pater en abt Notker Wolf, in een nawoord. „In het centrum staat voor broeder Thomas het zoeken naar God, zoals ook Benedictus dat in het middelpunt plaats. Dat kan veel mensen helpen, ook in een schijnbaar seculiere samenleving. Daarom moeten we bereid zijn ons te laten storen.” (EDS)

Thomas Quartier, *Anders leven. Onderweg naar hedendaagse monastieke spiritualiteit*, Averbode, 2017, 224 blz., 17,95 euro, ISBN 978 90 8972 187 7.

BOEK CULINAIR

Koken in het noorden
Hrafnsson & Bergþórsdóttir

De kennis over de Scandinavische keuken reikt bij de meesten onder ons niet verder dan köttbullar, de gehakballetjes die een Zweedse meubelgigant ook in onze contreien we-

reldberoemd maakte. De auteurs willen ons in dit boek laten kennismaken met een andere Scandinavische keuken, waarin producten worden verwerkt die in de natuur te vinden zijn en waarin voorouderlijke technieken worden gebruikt.

Het Nordic kookboek begint met een korte beschrijving van de evolutie van de Scandinavische keuken. Daarbij wordt ingezoomd op de aloude keuken om die vervolgens om te zetten naar een hedendaagse versie. Vervolgens krijgen we per land uitgebreide informatie over de geografie en een overzicht van de nationale culinaire specialiteiten.

Het grootste deel van het boek bestaat gelukkig uit recepten. Zoet, hartig, vis of vlees – iedereen komt aan zijn trekken. De gebruikte ingrediënten zijn in

de meeste supermarkten te vinden, zo niet wordt een alternatief voorgesteld. De gerechten zijn op eenvoudige wijze te bereiden. De bijbehorende foto's doen je alvast zin krijgen.

De knappe sfeerbeelden waarmee het auteursduo zijn boek doorspekt, laten je wegdromen over een toekomstige vakantiebestemming. (PC)

Gisli Egill Hrafnsson & Inga Elsa Bergþórsdóttir, *Het Nordic kookboek*, Lannoo, Tielt, 2016, 208 blz., 24,99 euro, ISBN 978 94 0143 873 5.

BOEK SAMENLEVING

Revolutie op komst
Middelkoop & Koppelaar

Tegen 2035 mogen er van de Vlaamse regering enkel nog zogenoemde uitstootneutrale auto's worden verkocht, dus niet langer voertuigen die rijden op fossiele brandstoffen zoals diesel, benzine en aardgas. Voorwaar een bijzondere uitdaging in een land waarin auto's het straatbeeld domineren. Onze manier van consumeren zal in betekeljk korte tijd immers moeten wijzigen. En omdat elektriciteit de ruggengraat wordt van mobiliteit, moeten er nieuwe, milieuvriendelijke elektriciteitscentrales komen. De Nederlandse au-

teurs Rembrandt Koppelaar en Willem Middelkoop graven zich in in wat zij de Teslarevolutie noemen.

Basisstelling is dat in onze wereld alles om energie draait. Nu de helft van alle makkelijk winbare goedkope fossiele brandstoffen is opgestookt, dient er gezocht naar alternatieven. Goedkope elektriciteit is daarbij uitgegroeid tot de echte ruggengraat van onze economie.

Op 65 vragen proberen de auteurs een antwoord te geven. Ze gidsen de lezer door het veranderende energielandschap, met al zijn olieconflicten en geopolitieke spanningen, en ze vertellen onder andere waarom er in 2030 vrijwel uitsluitend elektrische auto's zullen worden verkocht.

Het bedrijf Tesla werd in 2003 opgericht door een groep ingenieurs in het Amerikaanse Silicon Valley die wilden bewijzen dat elektrische auto's beter konden zijn dan door brandstof aangedreven auto's. Het is genoemd naar de in 1943 overleden Tsjechische geleerde Nikola Tesla, de uitvinder van de wisselstroomgenerator.

Twee vraagstukken blijven na lezing van het boek echter onopgelost: de transitie weg van

kernenergie en het probleem van de accu's. Is bijvoorbeeld vrachtverkeer op basis van elektriciteit mogelijk? Superaccu's bestaan vooralsnog niet en om aardolie in het goederenvervoer te vervangen, is er een andere vloeibare brandstof nodig. Fossiel aardgas of duur waterstof?

Onlangs legde de Duitse bondskanselier Angela Merkel in de deelstaat Saksen alvast de eerste steen van wat de grootste batterijfabriek in Europa moet worden. De Duitsers willen Tesla beconcurreren. Volgens waarnemers toont dat aan dat elektrische auto's er eerder zullen komen dan velen menen. (EDS)

Willem Middelkoop & Rembrandt Koppelaar, *De TESLA revolutie. Waarom de olie-industrie haar macht verliest*, AUP, Amstardam, 2017, 358 blz., 19,95 euro, ISBN 978 94 6298 207 9.